

En laddbox, som omfattas av ett beslut om försäljningsförbud från Elsäkerhetsverket p.g.a. elsäkerhetsbrister, har ansetts felaktig i konsumentköplagens mening. ARN kom fram till att konsumenten inte haft anledning att räkna med annan standard än den som laddboxen borde ha haft enligt Elsäkerhetsverkets beslut.

Konsumenten hade i första hand begärt omleverans och i andra hand hävning av köpet. Elsäkerhetsverket hade i sitt beslut ålagt tillverkaren att åtgärda de brister som fanns. ARN bedömde att ett avhjälpande som sker i tillverkarens regi bör kunna tillgodoräknas säljaren såsom ett avhjälpande mot en köpare. Kostnaden för ett avhjälpande fick därmed anses vara väsentligt lägre än för en omleverans. Ett avhjälpande kunde inte heller anses innebära en väsentlig olägenhet för konsumenten. Eftersom en omleverans därmed medförde en oskälig kostnad för säljaren hade denne i stället rätt att avhjälpa felet.

Beslut 2023-12-26; 2023-10393

JT begärde en ny laddbox som är godkänd av Elsäkerhetsverket installeras, alternativt att köpet går åter.

I sin anmälan till nämnden uppgav *JT* följande. Han har köpt en Easee-laddbox av företaget. Efter köpet (20 januari 2023) men före installationen (15 februari 2023) beslutade Elsäkerhetsverket om försäljningsförbud av laddboxen.

Nu har laddboxen gått sönder och ett garantiärende är upprättat. Företaget önskar reparera hans trasiga laddbox, vilket enligt företaget ska ta minst två veckor. Eftersom varan har försäljningsförbud kan bolaget inte erbjuda en ersättningsladdare. Företaget har inte för avsikt att uppgradera laddaren så att den möter de ställda kraven av Elsäkerhetsverket. Han står utan möjlighet att ladda sin bil hemma vilket ökar hans kostnader.

Företaget motsatte sig kravet.

I sitt svar till nämnden uppgav företaget följande. *JT* köpte laddaren den 20 januari 2023 och den installerades den 15 februari 2023. Elsäkerhetsverkets försäljningsförbud trädde i kraft långt senare, den 16 mars 2023. Eftersom beslutet endast gäller försäljningsförbud och inte ett användningsförbud kan bolaget enligt villkor reparera laddaren inom garantitiden, men däremot inte skicka ut en ny.

JT har skickat tillbaka Easee laddaren för reparation 22 maj 2023. Bolaget avser att reparera den.

Allmänna reklimationsnämnden gjorde följande bedömning.

Bakgrund och rättsliga utgångspunkter

Easee AS har av Elsäkerhetsverket den 14 mars 2023, med stöd av 12 § radioutrustningslagen, förbjudits att tillhandahålla två modeller av laddboxar för elfordon som företaget tillverkar samt förelagts bl.a. att vidta lämpliga åtgärder för att eliminera de elsäkerhetsbrister som framgår av beslutet för den utrustning som släppts ut på marknaden och att informera Elsäkerhetsverket dels om vilka åtgärder företaget avser att vidta enligt ovan och dels, efter viss tid, informera om hur elsäkerhetsriskerna har eliminerats. Elsäkerhetsverket har vidare bedömt att bristerna i laddboxmodellerna inte är av sådant slag att det är påkallat att förbjuda användningen av dessa.

Frågan i det aktuella ärendet är om den laddbox som anmälaren har köpt, och som omfattas av Elsäkerhetsverkets beslut, ska anses felaktig i konsumentköplagens mening och, i så fall, vilken påföljd som kan göras gällande mot det företag som sålt laddboxen till konsumenten.

Eftersom avtalet mellan parterna träffades efter den 1 maj 2022 är konsumentköplagen (2022:260) tillämplig i ärendet.

Frågan om fel föreligger

En särskild reglering med avseende på brister i en vara som påverkar säkerheten för användaren finns i 4 kap. 10 § konsumentköplagen. Den regleringen är dock inte uttömmande utan en vara som har brister som påverkar säkerheten kan vara felaktig också enligt andra bestämmelser i konsumentköplagen.

Enligt 4 kap. 10 § konsumentköplagen är en vara felaktig om den sålts i strid mot vissa försäljningsförbud (punkten 1) eller om den är så bristfällig att dess användning medför påtaglig fara för liv eller hälsa (punkten 2).

Den i detta ärende aktuella laddboxen såldes innan Elsäkerhetsverket fattade sitt beslut om försäljningsförbud. Den har alltså inte sålts i strid mot förbudet. Det har inte heller framkommit att användningen av laddboxen skulle medföra påtaglig fara för liv eller hälsa. Laddboxen är således inte felaktig enligt 4 kap. 10 § konsumentköplagen.

Enligt konsumentköplagen gäller vidare att en vara ska stämma överens med vad som följer av avtalet (4 kap. 1 §). Varan ska även ha de egenskaper och andra särdrag i fråga om bl.a. säkerhet som är normalt förekommande för varor av samma slag och som konsumenten med fog kan förutsätta med hänsyn till varans art (4 kap. 2 §). En vara är felaktig om den avviker från dessa krav (4 kap. 5 §). Bestämmelserna genomför Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/771 (varudirektivet). De ska därför tolkas på ett sätt som överensstämmer med direktivet. Av skäl 24 i direktivet framgår att bedömningen av vad en konsument med fog kan förutsätta ska göras objektivt med hänsyn till köpets natur och ändamål, till omständigheterna i det enskilda fallet och till bruk och sedvänjor bland de berörda parterna.

Typiskt sett har en konsument fog att förutsätta att en vara uppfyller de säkerhetskrav som varan i normalfallet ska uppfylla. I rättsfallet NJA 2015 s. 233 uttalade Högsta domstolen, beträffande den äldre konsumentköplagen, att olika officiella normer om hur en vara ska vara beskaffad ofta utgör utgångspunkt för bedömningen av vilka förväntningar en köpare kan ställa på objektet (p. 35).

Enligt Elsäkerhetsverkets beslut avviker laddboxen från relevanta harmoniserade standarder på området utan att det finns erforderliga förklaringar till varför avvikelserna skulle vara godtagbara. Enligt beslutet har Elsäkerhetsverkets provning visat att laddboxen är utrustad på ett sätt som inte stämmer med bruksanvisningen och att märkning saknas eller inte placerats korrekt. Vidare har Elsäkerhetsverket funnit att tillverkarens egna testrapporter visat att laddboxen har flera brister, däribland att utrustningen inte följer standardkraven som ställs på jordfelsbrytare och DC-skydd. Sammanfattningsvis bedömde Elsäkerhetsverket att personskada och sakskada, exempelvis elchock eller brand, kan uppstå eftersom utredningens brister gör att utrustningen inte ger ett tillfredsställande skydd mot jordfel och DC-fel. Elsäkerhetsverket har samtidigt förtydligat att de harmoniserade standarderna inte är tvingande, men att risker måste identifieras och vidare att det ska dokumenteras hur riskerna har omhändertagits. Elsäkerhetsverkets beslut har överklagats av tillverkaren. Såvitt framkommit har beslutet inte vunnit laga kraft.

Det har i ärendet inte framkommit någon anledning att ifrågasätta de faktiska omständigheterna i Elsäkerhetsverkets beslut. Det har inte heller framkommit något som ger stöd för att konsumenten haft anledning att räkna med annan standard än den som laddboxen borde ha haft enligt Elsäkerhetsverkets beslut. Sammanfattningsvis avviker därför laddboxen från vad JT med fog kunnat förutsätta och den är således felaktig enligt 4 kap. 5 § jämförd med 4 kap. 2 § tredje punkten konsumentköplagen.

Frågan om vilken påföljd som kan göras gällande

JT har begärt att laddboxen ska bytas ut mot en annan. I andra hand har han begärt att köpet går åter.

Företaget har hänvisat till Elsäkerhetsverkets beslut genom vilket tillverkaren av laddboxen har ålagts att vidta åtgärder för att eliminera säkerhetsbristerna i laddboxen. Det får förstås så att företaget anser att fel i laddboxen bör åtgärdas genom att tillverkaren avhjälpas dessa i enlighet med Elsäkerhetsverkets beslut.

Om avhjälpande eller omleverans inte kommer i fråga eller inte sker inom skälig tid efter reklamation eller inte kan ske utan väsentlig olägenhet för köparen, kan köparen ha rätt till återbetalning genom hävning av köpet (5 kap. 8 § första stycket konsumentköplagen).

Om det föreligger ett fel i en vara har köparen rätt att kräva att säljaren avhjälpas felet eller företar omleverans. Det är i första hand köparen som väljer mellan åtgärderna. Näringsidkaren är skyldig att avhjälpas felet eller göra en omleverans endast om åtgärden är möjlig och kan vidtas utan oskälig kostnad för säljaren (5 kap. 4 § första stycket konsumentköplagen). Har köparen valt att kräva omleverans, kan alltså säljaren kräva att i stället få avhjälpas felet endast om omleverans inte är möjlig eller om den skulle medföra en oskälig kostnad för säljaren.

Vid bedömning av om någon av påföljderna avhjälpande eller omleverans skulle medföra oskälig kostnad för säljaren ska särskild hänsyn tas till vilken betydelse felet har, vilket värde varan skulle ha haft om den varit felfri och om den andra påföljden skulle kunna fullgöras till väsentligt lägre kostnad för säljaren och utan väsentlig olägenhet för köparen (5 kap. 4 § andra stycket konsumentköplagen).

Av utredningen framgår att tillverkaren av den aktuella laddboxen har ålagts att inom viss tid åtgärda de brister som framgår av Elsäkerhetsverkets beslut. Också ett avhjälpande som sker i tillverkarens regi, bör i och för sig kunna tillgodoses för säljaren såsom ett avhjälpande mot en köpare.

Ett avhjälpande av tillverkaren i enlighet med Elsäkerhetsverkets beslut skulle således inte behöva innebära någon kostnad för företaget medan en omleverans skulle innebära kostnader för en likvärdig laddbox med installation. Skulle företaget regressvis kräva ersättning av tillverkaren uppstår kostnader för den hanteringen. Kostnaden för ett avhjälpande genom tillverkaren får därmed anses vara väsentligt lägre än för en omleverans. För JT kan ett avhjälpande inte anses innebära en väsentlig olägenhet. En omleverans får därmed anses medföra en oskälig kostnad för företaget.

En ytterligare förutsättning för att säljaren ska få avhjälpas felet är att detta kan ske inom skälig tid efter det att köparen framställde sitt krav och utan kostnad eller väsentlig olägenhet för denne (5 kap. 4 § tredje stycket konsumentköplagen). Elsäkerhetsverket har i sitt beslut angett när tillverkaren ska redovisa vilka åtgärder som avses att vidtas samt informera om hur elsäkerhetsrisker har eliminerats. Eftersom JT fortsatt kan använda laddboxen för sitt ändamål anser nämnden att vad som utgör skälig tid för ett avhjälpande enligt konsumentköplagen kan ansluta till den tid som Elsäkerhetsverket bedömt att tillverkaren behöver för att åtgärda bristerna i laddboxarna. Såvitt framkommit har den tiden ännu inte löpt ut.

2023-10393

2023-12-26

Sammanfattningsvis anser nämnden således att företaget har rätt att hänvisa till tillverkarens skyldighet att avhjälpa bristerna i laddboxen och att JT därmed varken har rätt till omleverans eller hävning av köpavtalet. Hans krav ska alltså avslås.